

Regeringens proposition

1980/81:187

om vissa ersättningar till sjukvårdshuvudmännen, m. m.;

beslutad den 26 mars 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

KARIN SÖDER

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas överenskommelser som har träffats med sjukvårdshuvudmännen om vissa ersättningar från sjukförsäkringen under åren 1982–1983 samt om statsbidrag till den psykiatriska vården under åren 1980–1983. Vidare redovisas överenskommelser om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling samt om kompensation till staten för övertagande av driftkostnaderna för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.

Överenskommelsen om ersättningar från sjukförsäkringen innebär bl. a. att det inför genomförandet av en ny hälso- och sjukvårdslagstiftning införs en särskild ekonomisk ersättning till de offentliga sjukvårdshuvudmännen för förebyggande hälsovårdande insatser samt primärvård, inräknat långtids-sjukvård. Denna ersättning med 200 milj. kr. per år fördelas schablonmässigt mellan sjukvårdshuvudmännen med 24 kr. per år och invånare.

Överenskommelsen innebär vidare att sjukförsäkringens läkarvårdsersättning till sjukvårdshuvudmännen höjs från 127 till 143 kr. per läkarbesök fr. o. m. den 1 januari 1982. Försäkringens ersättning för sjukvårdande behandling som utförs av annan personal än läkare höjs samtidigt från 55 till 60 kr. per besök. Patientavgiften vid läkarbesök får höjas från högst 25 till högst 30 kr. fr. o. m. den 1 januari 1982 och till högst 40 kr. fr. o. m. den 1 januari 1983. Avgiften för sjukvårdande behandling får höjas från högst 15 kr. till högst 20 kr. fr. o. m. den 1 januari 1982.

Ersättningarna till sjukvårdshuvudmännen för ambulanstransporter och tillhandahållande av hjälpmedel åt handikappade höjs också. Av hjälpmedelsersättningen skall viss del användas för finansiering av handikappinstitutets verksamhet m. m. Vidare förutsätts att sjukvårdshuvudmännen successivt bygger upp en samordnad tolktjänst för döva och dövblinda m. fl.

Sjukförsäkringens ersättning för sjukhusvård höjs från 40 till 45 kr. per vård dag. Sjukpenningavdraget för den försäkrade vid sjukhusvård höjs samtidigt från 30 till 35 kr. per dag. Liksom f. n. får dock avdraget uppgå till högst en tredjedel av sjukpenningens belopp.

Överenskommelsen innefattar också nya regler för avgifter vid sjukhusvård för pensionärer i de fall försäkringsersättning inte utgår. Denna fråga kommer att redovisas för riksdagen i särskild ordning.

De ändrade reglerna för ersättning från sjukförsäkringen avses gälla fr. o. m. den 1 januari 1982. De i propositionen redovisade förslagen innebär en kostnadsökning för sjukförsäkringen med 589 milj. kr. per år.

Överenskommelsen om statsbidrag till den psykiatriska vården innebär bl. a. en omläggning av statsbidraget fr. o. m. år 1982 till ett allmänt och ett särskilt bidrag. Det särskilda bidraget skall ersätta nuvarande byggnads- och utrustningsbidrag.

Avsikten är att omedelbart utreda förutsättningarna att fr. o. m. år 1984 i ökad omfattning föra samman och schablonisera ersättningarna från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen. Därvid skall även prövas möjligheterna att i detta ersättningssystem inrymma – helt eller delvis – nuvarande statsbidrag till den psykiatriska sjukvården.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring**

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 och 7 §§ samt 3 kap. 4 § lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

6 §²

Ersättning för utgifter för annan behandling med anledning av sjukdom än som sägs i 2–4 §§ (*sjukvårdande behandling*) utgår om behandlingen ombesörjes av staten, landstingskommun eller kommun, som ej tillhör landstingskommun, eller lämnas av sjukgymnast eller läkare, som är uppförd på en av allmän försäkringskassa upprättad förteckning. Ersättning utgår enligt grunder som regeringen fastställer. I fråga om behandling som lämnas av sjukgymnast eller läkare som har uppförts på den nämnda förteckningen fastställas grunderna för ersättning för högst två år i sänder efter förslag av riksförsäkringsverket.

För utgifter för konvalescentvård utgår ersättning enligt grunder som regeringen fastställer.

I fråga om ersättning för försäkrads utgifter för resor i samband med sjukvårdande behandling eller konvalescentvård eller för resor i samband med vård som vid sjukdom har meddelats av distriktssköterska eller distriktsbarnmorska äger 5 § första stycket motsvarande tillämpning.

För hjälpmedel åt handikappade utgår ersättning enligt vad regeringen föreskriver.

Bidrag till långtidssjukvård anordnad av landstingskommun eller av kommun som ej tillhör landstingskommun utgår enligt grunder som fastställs av regeringen.

Bidrag skall, enligt de grunder som regeringen fastställer utgå till sådan förebyggande hälsovård och primärvård, inräknat långtidssjukvård, som anordnas av landstingskommun eller kommun som inte tillhör landstingskommun.

7 §³

Har kommun genom att anställa eller eljest träffa avtal med läkare eller på annat sätt vidtagit åtgärder för att bereda medellösa eller mindre bemedlade personer läkarvård, må allmän försäkringskassa på framställ-

¹ Lagen omtryckt 1977:630.

² Senaste lydelse 1979:646.

³ Ändringen innebär att första stycket upphävs.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

ning av kommunen förordna, att kommunen efter grunder som fastställas av regeringen skall vara berättigad att av kassan erhålla ersättning för kostnad för läkarvård, som sålunda beretts försäkrad. Sådan ersättning må i varje särskilt fall utgivas allenast i den mån ersättning i anledning av vården ej tillkommit den försäkrade själv samt må ej överstiga vad som skolat utgivas till denne, därest han fått vidkännas motsvarande kostnad.

Allmän försäkringskassa äger med arbetsgivare, som anordnar läkarvård eller vidtager andra sjukvårdande åtgärder så att kassans utgifter för sjukvårdersättning kunna antagas minska, överenskomma om skälig gottgörelse för arbetsgivarens ifrågavarande kostnader. Sådan överenskommelse skall för att vara gällande fastställas av riksförsäkringsverket.

Har arbetsgivare för sjöman jämlikt sjömanslagen (1973:282) haft att vid sjömans sjukdom vidkännas kostnad som avses i 2-6 §§, äger han hos allmän försäkringskassa erhålla gottgörelse för kostnaden enligt bestämmelserna i denna lag.

3 kap.

4 §

Hel sjukpenning utgör för dag nittio procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten, delad med trehundra sextio fem. Sjukpenningen avrundas till närmaste hela kronor. För försäkrad som avses i 1 § andra stycket utgör hel sjukpenning åtta kronor för dag.

För dag då försäkrad åtnjuter sjukhusvård skall sjukpenning minskas med *tretti* kronor, dock med högst en tredjedel av sjukpenningens belopp. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmast lägre hela kronor. Sjukpenning vid sjukhusvård skall dock alltid utgå med lägst åtta kronor.

För dag då försäkrad åtnjuter sjukhusvård skall sjukpenning minskas med *tre*tio fem kronor, dock med högst en tredjedel av sjukpenningens belopp. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmast lägre hela kronor. Sjukpenning vid sjukhusvård skall dock alltid utgå med lägst åtta kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1982.

SOCIALDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-03-26

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande och statsråden Ullsten, Bohman, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri, Eliasson

Föredragande: statsrådet Söder såvitt avser frågor under punkt 1, statsrådet Holm såvitt avser frågor under punkterna 2 och 3.

Proposition om vissa ersättningar till sjukvårdshuvudmännen, m. m.

1 Sjukförsäkringens ersättningar till sjukvårdshuvudmännen

1.1 Inledning

Utvecklingen inom den offentliga hälso- och sjukvården har under senare år varit inriktad på en utbyggnad av den decentraliserade öppna hälso- och sjukvården i form av vårdcentraler, distriktssjukvård och hemsjukvård samt av sjukhem för den somatiska långtidssjukvården. Denna inriktning gäller också för den fortsatta utvecklingen av hälso- och sjukvården i syfte att göra den till en lätt tillgänglig närservice.

Den av sjukvårdshuvudmännen bedrivna öppna sjukvården finansieras till väsentlig del genom ersättningar till huvudmännen från den allmänna försäkringen. De nu gällande ersättningsreglerna bygger på en överenskommelse som träffades år 1979 efter överläggningar mellan representanter för socialdepartementet och Landstingsförbundet. Överenskommelsen, som gäller ersättningarna till sjukvårdshuvudmännen från den allmänna försäkringen under åren 1980 och 1981, har redovisats för riksdagen (prop. 1978/79:177, SfU 22, rskr 338). En redogörelse för gällande ersättningsregler bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

I 1979 års överenskommelse förutsattes att frågan om ersättningarna för tiden efter utgången av år 1981 skulle bli föremål för nya överläggningar. Efter överläggningar mellan representanter för socialdepartementet och sjukvårdshuvudmännen har överenskommelse nu träffats om nya ersättningsbelopp m. m. fr. o. m. den 1 januari 1982. Jag kommer i det följande att

lämna en redovisning av innehållet i överenskommelsen, som bör anmälas för riksdagen.

I den nya överenskommelsen har förutsatts nya regler för sjukvårdshuvudmännens avgiftsuttag vid sjukhusvård för pensionärer i de fall det inte utgår försäkringsersättning för sådan vård. De nya reglerna är avsedda att minska de nuvarande stora skillnaderna i avgifter för äldre vid långtidssjukvård och vistelse inom primärkommunal åldringsvård. Inför genomförandet av en ny hälso- och sjukvårdslagstiftning innefattar överenskommelsen vidare en ny generell ersättning till sjukvårdshuvudmännen för förebyggande hälsovårdande insatser samt primärvård, inräknat långtidssjukvård. I överenskommelsen har vidare förutsatts att nuvarande särskilda regler för ersättning från sjukförsäkringen för kommunal läkarvård vid ålderdomshem m. m. skall upphöra vid utgången av år 1981. Riksdagen bör underställas innehållet i här angivna punkter i överenskommelsen. Det ankommer i övrigt på regeringen att närmare bestämma ersättningsreglerna. Överenskommelsen bör fogas till detta protokoll som *bilaga 2*.

Jag förordar att de i överenskommelsen angivna åtgärderna genomförs på det sätt som jag kommer att redogöra för i det följande. Jag avser att återkomma till regeringen med förslag till erforderliga författningsbestämmelser sedan riksdagen har behandlat propositionen. För genomförande av de nya avgiftsreglerna för sjukhusvård för pensionärer krävs ändringar i sjukvårdslagstiftningen. Dessa bör senare bli föremål för proposition.

1.2 Bidrag till förebyggande hälsovård och primärvård inräknat långtidssjukvård

Hälso- och sjukvårdsutredningen avlämnade i oktober 1979 sitt betänkande (SOU 1979:78) Mål och medel för hälso- och sjukvården. I direktiven för utredningen anförde dåvarande departementschefen att en utgångspunkt för arbetet borde vara att tillförsäkra alla som bor i landet hälso- och sjukvård på lika villkor. Utredningens förslag borde präglas av en social helhetssyn på hälso- och sjukvården och därigenom inom ramen för samhällets totala insatser på detta område även innefatta förebyggande insatser.

Utredningen konstaterar i sitt betänkande att begreppet hälsa har fått en alltmera vidgad betydelse. Såväl den fysiska hälsan som psykiska och sociala faktorer har numera betydelse för dess innebörd. Utredningen understryker kraftigt vikten av att hälso- och sjukvården i ökad utsträckning inriktas på förebyggande åtgärder. Verksamheten bör förutom den direkta sjukvården även ha att tillvarata den friska människans intresse av att bevara sin hälsa. Hälsovårdande åtgärder förutsätts vara dels samhällsinriktade förebyggande åtgärder, dels sjukdomsförebyggande och uppspårande individinriktade åtgärder och dels slutligen insatser i skedet efter genomgången sjukdom.

Verksamheten bör naturligtvis omprövas och förändras i enlighet med aktuella behov och forskningsrön.

Utredningen konstaterar vidare att de nuvarande sjukförsäkringsreglerna inom den allmänna försäkringen ger sjukvård ersättning, sjukpenning och föräldrapenning. Ersättning utgår däremot i allmänhet inte för åtgärder som bara syftar till att förebygga sjukdom. En utvidgning av hälso- och sjukvårdens omfattning och inriktning i enlighet med utredningens förslag skulle underlättas av ett förändrat ersättningsystem från sjukförsäkringen. Ett sådant borde enligt utredningens uppfattning medge landstingen – i förekommande fall i samplanering med andra vårdgivare – att prioritera hälso- och sjukvårdsinsatserna enligt vad som för tillfället bedöms viktigast. Sjukförsäkringens ersättning borde därför vara helt neutral och utgå till landstingen med generellt beräknade belopp.

Statsrådet Holm avser att i annat sammanhang lägga fram förslag till ny hälso- och sjukvårdslagstiftning. Inför genomförandet av en sådan lagstiftning innehåller överenskommelsen en ny särskild ersättning med inriktning på att vara ett generellt stöd till sjukvårdshuvudmannen för förebyggande hälsovårdande insatser samt primärvård inräknat långtidssjukvård.

Andelen äldre i befolkningen har ökat under den gångna tioårsperioden framför allt när det gäller de äldsta åldersgrupperna. Ökningen kommer att fortsätta och förstärkas ytterligare under de kommande tio åren. De äldre har ett väsentligt större behov av sjukvård än personer i yngre åldrar. Framför allt tar de äldre en proportionellt sett mycket stor del av den slutna vårdens resurser i anspråk. För att möta och tillgodose det ökade behovet av insatser för sjukvård för de äldre har en satsning skett på utbyggnad av hemsjukvård. Detta har skett för att begränsa behovet av omhändertagande på olika typer av vårdinstitutioner. Förutsättningarna för goda behandlingsresultat är ofta bättre om patienten kan vårdas i sin hemmiljö. Sjukförsäkringen lämnar ersättning till sjukvårdshuvudmännen för hemsjukvården med f. n. 55 kr. per besök eller behandling. Jag återkommer senare till frågan om höjning av denna ersättning.

De ökade satsningarna på hemsjukvård m. m. har dock inte kunnat tillgodose hela det ökade vårdbehovet för de äldre. En kraftig ökning av antalet platser i långtidssjukvård har därför skett under senare år. För att underlätta utbyggnaden av långtidssjukvården infördes en särskild ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen med 170 milj. kr. för vardera åren 1980 och 1981.

För att underlätta insatser från sjukvårdshuvudmännen vad gäller förebyggande hälsovård och primärvård, inräknat långtidssjukvård, inför genomförandet av en ny hälso- och sjukvårdslagstiftning bör i enlighet med överenskommelsen införas ett särskilt bidrag till sjukvårdshuvudmännen med 200 milj. kr. för vardera år 1982 och 1983. Det nya bidraget avses fördelats mellan sjukvårdshuvudmännen med 24 kr. per år och invånare. Samtidigt upphör det bidrag till långtidssjukvården som utgätt under åren

1980 och 1981 med 170 milj. kr. per år.

Jag betraktar denna schablonersättning som inledningen till en mera allmän övergång till ett enklare ersättningssystem från sjukförsäkringen till de offentliga sjukvårdshuvudmännen. I överenskommelsen förutsätts också att en arbetsgrupp skall tillsättas för att inför nästa överläggningsomgång överväga möjligheterna att i ökad omfattning föra samman och schablonisera ersättningarna. Arbetsgruppen avses därvid även överväga möjligheterna att i detta ersättningssystem inrymma – helt eller delvis – nuvarande statsbidrag till kliniker för psykiiskt sjuka.

1.3 Ersättning för offentlig öppen vård

För läkarvård som ombesörjs av staten, landstingskommun eller kommun som inte tillhör landstingskommun utgår ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen med ett enhetligt belopp av 127 kr. för varje besök. Patientavgift får samtidigt tas ut med högst 25 kr. per besök. I enlighet med vad som anges i överenskommelsen bör sjukförsäkringens läkarvårdsersättning till sjukvårdshuvudmännen fr. o. m. den 1 januari 1982 höjas till 143 kr. per besök. Patientavgift bör få tas ut med högst 30 kr. under år 1982 och med högst 40 kr. under år 1983. Vid läkarbesök hos den sjuke bör få tas ut en tilläggsavgift med 20 kr. De nämnda beloppen inkluderar liksom f. n. sådana röntgen- eller laboratorieundersökningar som patienten kan bli remitterad till vid läkarbesöket. Vid rådfrågning per telefon bör patientavgiften vara högst 15 kr., vilket belopp motsvarar arvodet.

För öppen läkarvård vid sjukhus som drivs av annan än sjukvårdshuvudman men som har vårdavtal med sjukvårdshuvudman utgår ersättning till huvudmannen enligt samma regler som om vården meddelats av denne. Således kommer även för sådan vård att gälla tidigare nämnda ersättningsbelopp. Vårdgivaren ersätts sedan av huvudmannen i enlighet med reglerna i vårdavtalet.

Undersökning eller behandling hos sjukvårdshuvudman efter remiss från försäkringsansluten privatpraktiserande läkare eller från läkare vid företagshälsovårdsmottagning som registrerats hos allmän försäkringskassa är avgiftsfri för patienten om denne har betalat avgift vid det läkarbesök som föranledde remissen. Ersättning utgår f. n. från försäkringen till sjukvårdshuvudmannen med 147 kr. för varje sådan undersökning eller behandling. Denna ersättning bör utgå med oförändrat belopp för åren 1982 och 1983. Remitteras patienten för undersökning eller behandling till privat röntgenmottagning eller laboratorium som har driftavtal med sjukvårdshuvudman utgår ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmannen enligt samma regler. Vårdgivaren ersätts sedan av huvudmannen enligt reglerna i vårdavtalet.

Ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen utgår också för vård eller behandling som på grund av sjukdom och efter ordination av

läkare lämnas av annan vårdpersonal än läkare, t. ex. sjukgymnast, psykolog eller distriktssköterska. Ersättningen från försäkringen utgör 55 kr. per behandling eller besök. Patientavgift får tas ut med högst 15 kr. per behandling eller besök. I flertalet fall torde inte tas ut någon patientavgift.

I enlighet med överenskommelsen bör ersättningen för sjukvårdande behandling höjas från 55 kr. till 60 kr. per behandling eller besök. Patientavgift bör få tas ut med högst 20 kr.

Riksförsäkringsverket och socialstyrelsen föreslog i ett betänkande (Ds S 1978:18) att de särskilda reglerna i 2 kap. 7 § lagen om allmän försäkring om ersättning från sjukförsäkringen till primärkommuner för läkarvård vid ålderdomshem m. m. skulle upphävas efter en tvåårig övergångsperiod. I 1979 års överenskommelse om vissa ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen under åren 1980–1981 förklarade sig Landstingsförbundet berett att verka för att sjukvårdshuvudmännen senast fr. o. m. år 1982 skulle åta sig att tillgodose primärkommunernas behov av läkarvård eller sluta vårdavtal om denna läkarvård. I enlighet med den nya överenskommelsen förordar jag att de särskilda reglerna om ersättning från sjukförsäkringen för kommunal läkarvård vid ålderdomshem m. m. upphör att gälla vid utgången av år 1981. Jag föreslår att 2 kap. 7 § lagen (1962:381) om allmän försäkring ändras i enlighet med vad jag här anför.

1.4 Ersättning för preventivmedelsrådgivning m. m.

Enligt gällande bestämmelser utgår ersättning från sjukförsäkringen för kostnader för rådgivning i födelsekontrollerande syfte och i samband med rådgivning angående abort eller sterilisering. En förutsättning för ersättning, som även omfattar kostnader för preventivmedel som i anslutning till rådgivning lämnas ut till den försäkrade, är enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m. att rådgivning och i anslutning därtill utlämnade preventivmedel tillhandahålls den försäkrade kostnadsfritt. För rådgivning som lämnas av läkare anställd hos sjukvårdshuvudman utgår ersättning till huvudmannen med 127 kr. För rådgivning som lämnas av annan personal anställd hos sjukvårdshuvudman, t. ex. barnmorska eller kurator, utgår ersättning med 55 kr. per besök. Meddelas rådgivning av privatpraktiserande läkare utgår ersättning med varierande belopp beroende på de åtgärder som har utförts.

I enlighet med överenskommelsen bör ersättningarna till sjukvårdshuvudmännen för rådgivningsverksamheten utgå med 143 kr. per besök om rådgivning lämnas av läkare och med 60 kr. om den lämnas av annan personal.

1.5 Ersättning för vissa läkarutlåtanden

När en person ansöker om förtidspension, handikappersättning eller vårdbidrag skall ansökan åtföljas av ett läkarutlåtande. I vissa fall kan försäkringskassan också själv föranstalta om att den som ansökt om pension eller uppburit sjukpenning under en längre tid skall genomgå läkarundersökning. Utfärdas ett utlåtande eller utförs en undersökning av en läkare som är anställd hos offentlig sjukvårdshuvudman utgår ersättning från sjukförsäkringen med 127 kr. per undersökning eller utlåtande. I vissa fall erlägger den försäkrade 20 kr. härutöver som patientavgift. I enlighet med överenskommelsen bör försäkringens ersättning höjas till 143 kr. för här aktuella undersökningar och utlåtanden. I vissa fall bör därutöver få tas ut en patientavgift med högst 30 kr. under år 1982 och 40 kr. under år 1983.

1.6 Ersättning för sjukhusvård

När en försäkrad vårdas på sjukhus utgår f. n. ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmannen med 40 kr. per vård dag. För varje dag som den försäkrade vistas på sjukhus görs samtidigt ett avdrag från hans sjukpenning med 30 kr. Avdraget får dock uppgå till högst en tredjedel av sjukpenningens belopp och den återstående sjukpenningen skall alltid uppgå till lägst 8 kr. per dag.

I enlighet med överenskommelsen bör försäkringens ersättning vid sjukhusvård höjas till 45 kr. per vård dag. Sjukpenningavdraget bör samtidigt höjas till 35 kr. per dag, dock högst en tredjedel av sjukpenningbeloppet. Den återstående sjukpenningen bör liksom nu alltid uppgå till lägst 8 kr. per dag.

För personer som fyllt sjuttio år eller dessförinnan börjat uppbära hel folkpension utgår enligt 2 kap. 12 § lagen om allmän försäkring ersättning för sjukhusvård under sammanlagt högst 365 dagar. Eftersom dessa personer vanligen inte har någon sjukpenninggrundande inkomst och således inte uppbär sjukpenning kan något sjukpenningavdrag inte göras vid sjukhusvård. Till skillnad från personer med förvärvsinkomster åtnjuter således den som blir pensionär helt avgiftsfri sjukhusvård under 365 dagar. Sedan denna förmån förbrukats måste patienten själv betala vårdavgiften till sjukvårdshuvudmannen. Denna avgift fastställs av sjukvårdshuvudmannen. Utgångspunkten för avgiftsnivån har därvid varit de avgiftsregler som gäller för sjukpenningförsäkrade patienter. Jag har av flera skäl ansett det önskvärt att nå fram till nya avgiftsregler på detta område för att minska de nuvarande stora skillnaderna i avgift för äldre vid långtidssjukvård och vistelse i primärkommunal åldringsvård och därigenom i praktiken underlätta samordningen mellan social och medicinsk omvårdnad. Frågan om avgiftsreglerna för denna patientgrupp har därför utretts av en arbetsgrupp med representanter för socialdepartementet och Landstingsförbundet.

Den överenskommelse som nu har träffats innebär att den avgiftsfria sjukhusvården i 365 dagar behålls oförändrad. Sedan dessa vårddagar förbrukats skall inte tas ut någon avgift för sjukhusvård under de första sex dagarna vid varje vårdtillfälle. För tid därefter får sjukvårdshuvudmannen ta ut en differentierad avgift. Avgiften differentieras efter pensionärens inkomst efter skatt. Patienten tillförsäkras på motsvarande sätt som vid vistelse i ålderdomshem ett garantibelopp. Detta belopp motsvarar minst 30 % av folkpensionen inklusive pensionstillskott samt 20 % av överskjutande inkomster. Vidare skall skälig hänsyn tas till om annan person är beroende av patienten för sitt uppehälle. Hänsyn skall också tas till boendekostnader om det är skäligt att patienten behåller sin bostad. Även i annat fall bör avgiften jämkas om särskilda skäl föreligger.

Som jag nämnt i inledningsavsnittet bör förslag till de lagändringar som behövs för genomförande av de nya avgiftsreglerna läggas fram för riksdagen i särskild ordning.

1.7 Ersättning för resekostnader

Resekostnadsersättning från sjukförsäkringen utgår i samband med ersättningsberättigad läkarvård, tandvård, sjukhusvård, sjukvårdande behandling, rådgivning i födelsekontrollerande syfte och sjukvård som lämnas av distriktssköterska eller distriktsbarnmorska. Ersättning utgår som regel i den mån resekostnaderna vid varje besök överstiger 30 kr. För resor i samband med tandvård och rådgivning i födelsekontrollerande syfte är karensbeloppet 38 kr.

Ersättning för sjukvårdshuvudmännens sjuktransporter med ambulansbil eller liknande utgår från sjukförsäkringen med 23 kr. per år för varje invånare som vid årets ingång var bosatt inom sjukvårdsområdet. Ersättning får tas ut av den sjuke med högst 13 kr. per resa. Sjuktransportersättningen bör enligt vad som överenskommit höjas till 27 kr. per år och invånare. Samtidigt bör den avgift som får tas ut av den sjuke bestämmas till högst 30 kr.

Reglerna om ersättning vid sjukresor är f. n. föremål för översyn inom sjukreseutredningen (S 1979:09). Utredningen beräknas avlämna sitt slutbetänkande inom kort. Avsikten är att de frågor som berörs i utredningens kommande förslag därefter skall tas upp till behandling i särskild ordning.

1.8 Ersättning för hjälpmedel till handikappade

Ersättning till sjukvårdshuvudmännen för tillhandahållande av hjälpmedel åt handikappade m. m. utgår med 62 kr. per år för varje invånare som vid årets ingång var bosatt inom sjukvårdsområdet. Sjukvårdshuvudman skall därvid tillhandahålla avgiftsfria eller prisnedsatta glasögon till barn och ungdomar.

Hjälpmedelersättningen bör i enlighet med överenskommelsen höjas till 75 kr. per invånare och år fr. o. m. år 1982.

En viss del av sjukförsäkringens hjälpmedelersättning, f. n. 2:50 kr. per invånare och år, avsätts till en särskild fond för finansiering av verksamheten vid handikappinstitutet, som drivs av en för staten och sjukvårdshuvudmännen gemensam stiftelse. Enligt en särskild överenskommelse som träffats mellan staten och sjukvårdshuvudmännen skall 3 kr. per invånare och år avräknas från hjälpmedelersättningen och tillföras den särskilda fonden för åren 1982 och 1983.

En verksamhet med tolktjänst för språklig kommunikation mellan döva och hörande inleddes omkring år 1970 i försöksform med anknytning till landstingens hjälpmedelsverksamhet. Tolktjänsten har därefter byggts ut i landstingens regi. Det finansiella ansvaret för den övertogs av dem år 1976 på samma sätt som hjälpmedelsverksamheten. Det praktiska utvecklingsarbetet inom detta område är anförtrott åt handikappinstitutet. Tolktjänsten har med tiden utvidgats och avser numera barndomsdöva, vuxendöva, vissa gravt hörselskadade, dövblinda och talskadade. Handikappinstitutets utvecklingsarbete ligger till grund för överväganden om en förbättrad tolktjänst.

Vid överenskommelsen har förutsatts att sjukvårdshuvudmännen successivt bygger upp en samordnad tolktjänst åt döva, dövblinda m. fl. och svarar för kostnaderna härför.

1.9 Kostnader och finansiering

Den ekonomiska innebörden av överenskommelsen med sjukvårdshuvudmännen framgår av den sammanställning som bör tas in som *bilaga 2.1* till detta regeringsprotokoll.

Genom de nya ersättnings- och avgiftsreglerna beräknas sjukvårdshuvudmännens inkomster öka med sammanlagt ca 982 milj. kr. år 1982 och med ytterligare ca 163 milj. kr. år 1983 vid en patientavgift av 40 kr. per besök. Av den sammanlagda ökningen hänför sig 589 milj. kr. till höjda ersättningar från sjukförsäkringen och 556 milj. kr. till höjda patientavgifter. Vid de ekonomiska beräkningarna har vårdvolymen antagits ligga på 1980 års nivå.

För sjukförsäkringen innebär således de nya ersättningsreglerna en sammanlagd kostnadsökning med 589 milj. kr. per år. Detta medför enligt gällande finansieringsregler en ökning av statens kostnader för bidrag till sjukförsäkringen med närmare 90 milj. kr. per år. För budgetåret 1981/82 blir statens merkostnader drygt 40 milj. kr. I årets budgetproposition (prop. 1980/81:100, bil. 8, punkt B 8) beräknades förslagsanslaget Bidrag till sjukförsäkringen för budgetåret 1981/82 till 3 850 milj. kr. Med beaktande av de nya ersättningsreglerna samt det nu kända kostnadsutfallet för år 1980 beräknas statens kostnader under anslaget till 3 890 milj. kr. för budgetåret

1981/82. Den del av kostnadsökningen som skall finansieras av avgifter från arbetsgivare och egenföretagare föranleder ingen ändring av gällande avgiftsuttag.

1.10 Övriga frågor

I den här aktuella överenskommelsen har förutsatts att sjukvårdshuvudmännen utan särskild ekonomisk ersättning tillämpar ett gemensamt skydd för patienterna mot höga sjukvårds- och läkemedelskostnader i enlighet med riksdagens beslut i anledning av regeringens proposition 1980/81:73. Regeringen har den 26 februari 1981 anvisat medel för vissa informationsåtgärder i samband med införandet av högkostnadsskyddet.

Under åren 1976–1979 registrerades vårdsökande tandvårdspatienter, som inte lyckats få tandvård, hos försäkringskassorna för förmedling till olika vårdgivare. Systemet upphörde på grund av att riksförsäkringsverket och försäkringskassorna ansåg att det inte fungerat på avsett sätt och inte fyllt någon egentlig funktion eftersom kassorna inte hade något inflytande på vårdresurserna. Socialstyrelsen har efter en genomförd enkät bland tandvårdens huvudmän redovisat ett fortsatt behov av förmedlingsverksamhet för nya tandvårdspatienter. Samrådsgruppen för tandvårdsfrågor i Stockholms län har likaså i skrivelser till regeringen begärt en fortsatt förmedlingsverksamhet av detta slag.

Överläggningar har därför upptagits mellan representanter för Landstingsförbundet, Sveriges tandläkarförbund, socialdepartementet och socialstyrelsen. Överläggningarna har resulterat i en överenskommelse om ett ramavtal mellan Landstingsförbundet och Tandläkarförbundet angående anordnande av förmedling av tandvårdspatienter inom områden där behov av sådan förmedling föreligger.

I den nu träffade överenskommelsen har förutsatts att sjukvårdshuvudmännen utan särskild ekonomisk ersättning svarar för förmedling av tandvårdspatienter inom landstingskommuner och kommuner där lokala avtal träffas om behov och omfattning av sådan förmedling.

Socialstyrelsen har efter samråd med Statens bakteriologiska laboratorium hos regeringen begärt bemyndigande att få utfärda rekommendation om – för den enskilde kostnadsfri – allmän skyddsypning mot mässling, påssjuka och röda hund dels vid 1 1/2 och dels vid 12 års ålder. I överenskommelsen har förutsatts att socialstyrelsen kommer att utfärda rekommendation om allmän skyddsypning av barn vid 1 1/2 års ålder.

De överenskomna ersättningarna från sjukförsäkringen skall gälla t. o. m. utgången av år 1983. Frågan om ersättningsreglerna för tiden därefter förutsätts bli föremål för nya överläggningar.

Som jag nämnt under punkt 1.2 har det förutsatts att en särskild arbetsgrupp skall tillsättas inför nästa överläggningsomgång för att – i den nya hälso- och sjukvårdslagstiftningens anda – överväga möjligheterna att i

ökad omfattning föra samman och schablonisera ersättningarna från sjukförsäkringen till de offentliga sjukvårdshuvudmännen. Arbetsgruppen skall därvid även överväga möjligheterna att i detta ersättningssystem – helt eller delvis – inrymma nuvarande statsbidrag till kliniker för psykiskt sjuka.

1.11 Hemställan

Med hänvisning till vad jag har anfört i det föregående hemställer jag att regeringen

dels föreslår riksdagen att antaga inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,

dels bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag anfört om ersättningarna från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen.

2 Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.

I prop. 1966:64 (SU 1966:94, rskr 1966:220) angående huvudmannaskapet för mentalsjukvården m. m. redovisades preliminära överenskommelser om landstingens övertagande den 1 januari 1967 av den statliga mentalsjukvården. Kungl. Maj:t bemyndigades därvid av riksdagen att godkänna avtal med landstingen samt med dåvarande städerna Stockholm, Göteborg och Malmö om huvudmannaskapet för mentalsjukvården m. m. enligt i propositionen närmare angivna grunder. Kungl. Maj:t godkände den 28 oktober 1966 avtal med landstingskommunerna om övertagande av statens mentalsjukvård den 1 januari 1967. Därefter har i prop. 1967:69 (SU 1967:106, rskr 1967:252) redovisats avtal med de nämnda städerna om deras övertagande av hela den psykiatriska sjukvården i städerna, vilka avtal godkänts av Kungl. Maj:t den 24 februari 1967.

Tilläggsavtal till mentalsjukvårdsavtalen om höjda driftbidrag träffades med sjukvårdshuvudmännen för åren 1972–1979.

Genom tilläggsavtalen har det ursprungliga driftbidraget ersatts med fasta årliga belopp som fastställts efter förhandlingar mellan parterna. Bidraget uppgick till 2 669 274 000 kr. för år 1979.

I budgetpropositionen 1981 (prop. 1980/81:100, bilaga 8) anmälde jag att förhandlingar fortfarande pågick om bidraget till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m. för år 1980 och följande år. I avvaktan på resultatet av förhandlingarna föreslog jag att förslagsanslaget H 3. Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m. skulle föras upp med oförändrat 2 827 000 000 kr. för budgetåret 1981/82.

Statens förhandlingsnämnd har nu träffat överenskommelse med sjukvårdshuvudmännen om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983. Överenskommelsen gäller under förutsättning att den godkänns av regeringen och av samtliga landstingskommuner och berörda kommuner.

Överenskommelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 3*.

Parterna har enats om ett driftbidrag med sammanlagt ca 2 652 milj. kr. för år 1980, dvs. samma belopp som har betalats ut a conto år 1980. För år 1981 har parterna enats om ett bidrag med 3 310 milj. kr.

Fr. o. m. år 1982 skall staten lämna bidrag till sjukvårdshuvudmännen för den psykiatriska vården i form av ett allmänt och ett särskilt bidrag. Det särskilda bidraget, som skall utgå t. o. m. år 1991, skall ersätta byggnads- och utrustningsbidragen enligt de tidigare mentalsjukvårdsavtalen. Detta innebär att staten på tio år avlöser de nuvarande byggnads- och utrustningsbidragen. Sedan pågående markförhandlingar mellan förhandlingsnämnden och vissa enskilda sjukvårdshuvudmän slutförts skall ersättningar för markförvärv inte utgå. För åren 1982 och 1983 utgör det allmänna bidraget 3 720 resp. 3 900 milj. kr. och det särskilda bidraget 126 resp. 132 milj. kr. Om löner och priser stiger med mer än fem procent under ettvarvt av åren 1982 och 1983 skall förhandlingar tas upp om konsekvenserna av detta.

I avtalen finns en bestämmelse om att tjänstebrevsrätten för landstingskommunala och kommunala sjukvårdsinrättningar skall upphöra fr. o. m. den 1 januari 1982 utan särskild ersättning härför.

Överenskommelsen reglerar vidare kostnaderna för vård vid rättspsykiatrisk klinik av den som genom lagakraftvunnen dom överlämnats till sluten psykiatrisk vård.

Bidragen skall fördelas mellan sjukvårdshuvudmännen enligt de grunder som anges i bilagorna B och C till förhandlingsprotokollet, om inte huvudmännen träffat eller kommer att träffa överenskommelser om annan fördelning.

En förutsättning för att avtalet skall gälla är att parterna godkänner en överenskommelse som träffats samma dag om compensation till staten för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. Jag återkommer till denna i det följande.

De överenskomna höjningarna av bidragen liksom den ändrade konstruktionen av byggnadsbidragen m. m. kommer enligt min mening att bidra till att den psykiatriska vården utvecklas i önskvärd riktning, dvs. mot en utbyggnad av öppna och halvöppna vårdformer. Den träffade överenskommelsen bör därför godkännas.

Parterna är överens om att gemensamt omedelbart utreda förutsättningarna för att fr. o. m. den 1 januari 1984 ersätta bidragen till den psykiatriska vården och ersättningarna från sjukförsäkringssystemet med ett generellt bidrag. Vidare skall gällande mentalsjukvårdsavtal ersättas med nya avtal. Det är mot den bakgrunden som parterna har kommit överens om en avtalsperiod, som ansluter till uppgörelsen om ersättning till sjukvårdshuvudmännen från den allmänna försäkringen. Jag finner det glädjande att det nu råder enighet om att undersöka förutsättningarna för att reformera bidragssystemet inom sjukvården. Ett mera allmänt sjukvårdsbidrag är

enligt min mening att föredra framför de särskilda bidrag som nu utgår till olika ändamål.

Med utgångspunkt i vad som har överenskommit om bidrag för åren 1981 och 1982 beräknar jag medelsbehovet för budgetåret 1981/82 till (1 655 000 000 + 1 860 000 000 + 63 000 000) 3 578 000 000 kr.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att

1. bemyndiga regeringen att godkänna överenskommelse mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för Landstingsförbundet om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m.
2. till *Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.* för budgetåret 1981/82 anvisa ett förslagsanslag av 3 578 000 000 kr.

3 Övriga frågor

3.1 Kompensation till staten för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut, m. m.

Efter samråd med chefen för budgetdepartementet vill jag i detta sammanhang anmäla en överenskommelse som träffats om kompensation till staten för övertagande av driftkostnaderna för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut, m. m.

Enligt riksdagens beslut (prop. 1977/78:30, AU 16, rskr 74) om framtida huvudmannaskap och organisation av skyddat arbete och yrkesinriktad rehabilitering m. m. skulle verksamheten vid verkstäder för skyddat arbete, kontorsarbetscentraler, industriella beredskapsarbeten och hemarbete samordnas i en gemensam organisation. Dessa verksamheter skulle samordnas under regionala stiftelser i varje län med landstingskommunerna och staten som stiftelsebildare. En central stiftelse skulle bildas för vissa övergripande frågor.

På grundval av förslag av en särskild organisationskommitté och överenskommelser som träffats mellan statens förhandlingsnämnd och de dåvarande huvudmännen beslutade 1978/79 års riksmöte (prop. 1978/79:139, AU 29, rskr 293) om riktlinjer för den nya stiftelseorganisationen. Beslutet innebar bl. a. att ett statligt driftbidrag skulle utgå för att täcka underskottet i verksamheten. Den centrala stiftelsen – Stiftelsen Samhällsföretag – inrättades genom beslut av regeringen den 8 februari 1979. De regionala stiftelserna övertog driften av de skyddade verkstäderna m. m. den 1 januari 1980.

I den överenskommelse om ändrat huvudmannaskap för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. som statens förhandlingsnämnd träffade den 21 december 1978 med de tidigare huvudmännen för dessa

institutioner konstaterade parterna att det angavs i propositionen 1977/78:30 att ett statligt övertagande av det kommunala och landstingskommunala kostnadsansvaret på detta område endast kunde accepteras om det i sin helhet motsvarades av minskade statliga åtaganden inom andra kommunala verksamhetsområden.

På uppdrag av regeringen den 25 januari 1979 träffade därefter förhandlingsnämnden och företrädare för Landstingsförbundet, samtliga landstingskommuner, Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner och för Svenska kommunförbundet den 11 oktober 1979 en överenskommelse om kompensation för år 1980 med 775 milj. kr. för statens övertagande av driftkostnaderna för de skyddade verkstäderna m. m. En överenskommelse har nu träffats för åren 1981 och 1982. Landstingskommunerna samt Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner skall som slutlig reglering erlagga kompensation till staten med 775 milj. kr. för vardera året 1981 och 1982. Efter denna tid skall sådan kompensation ej utgå, varför frågan därmed är slutligt reglerad. Överenskommelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 4*.

Överenskommelsen gäller under förbehåll av regeringens samt landstingskommunernas och de berörda kommunernas godkännande. Överenskommelsen förutsätter också att parterna godkänner den överenskommelse som träffats samma dag om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983 m. m.

Det bör ankomma på regeringen att besluta i denna fråga.

3.2 Överenskommelse om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling

I årets budgetproposition (prop. 1980/81:100, bilaga 8) nämnde jag att statens förhandlingsnämnd hade fått i uppdrag att förhandla med företrädare för sjukvårdshuvudmännen om samverkan inom det miljömedicinska området. I uppdraget ingick också att förhandla om överförande av personal inom länsläkarorganisationen till landstingen.

Jag vill i detta sammanhang anmäla att överenskommelse i dessa frågor nu har träffats mellan företrädare för statens förhandlingsnämnd och Landstingsförbundet. Överenskommelsen innebär att Landstingsförbundet rekommenderar sjukvårdshuvudmännen att fr. o. m. den 1 juli 1981 genom miljömedicinska enheter eller på annat sätt dels tillgodose länsstyrelsernas behov av medicinsk expertis dels samverka med statliga organ om hälso- och miljömässiga och andra därmed sammanhängande medicinska frågor. Staten skall betala ersättning till sjukvårdshuvudmännen för medicinsk expertis som staten utnyttjar. Landstingsförbundet rekommenderar sjukvårdshuvudmännen att erbjuda länsläkare, biträdande länsläkare och länssjuksköterskor anställning fr. o. m. den 1 juli 1981 hos sjukvårdshuvudmännen. Överenskommelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga 5*.

Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och av Landstingsförbundets styrelse.

3.3 Hemställan

Med hänvisning till vad jag anført hemställer jag, att regeringen bereder riksdagen tillfälle att ta del av vad jag här har anført om kompensation till staten och om länsläkarorganisationens avveckling.

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandenas överväganden och beslutar att genom proposition förelägga riksdagen vad föredragandena har anført för de åtgärder som föredragandena har hemställt om.

*Bilaga 1***Gällande bestämmelser för sjukförsäkringens ersättningar till sjukvårdshuvudmännen***1. Allmänt*

Sjukförsäkringsförmånerna enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (omtryckt 1977:630, ändrad senast 1980:1039), AFL, består av sjukvårdersättning, sjukpenning och föräldrapenning. Sjukvårdersättning utgår enligt 2 kap. AFL i form av ersättning för läkarvård, tandvård, sjukhusvård och för vissa sjukvårdande behandlingar som utförs av annan än läkare. Ersättning utgår även för resor i samband med vården samt för läkemedel. Vidare utgår viss ersättning för sjukvårdshuvudmännens kostnader för ambulanstransporter och handikapphjälpmedel.

2. Ersättning för läkarvård

Ersättning för läkarvård utgår om vården ombesörjs av staten, landstingskommun eller kommun som inte tillhör landstingskommun (offentlig läkarvård) eller lämnas av läkare som är uppförd på en av allmän försäkringskassa upprättad förteckning (annan läkarvård). Ersättning utgår enligt grunder som regeringen fastställer. I fråga om vård som lämnas av läkare som uppförts på den nämnda förteckningen fastställs grunderna för högst två år i sänder efter förslag av riks försäkringsverket. Regeringen kan därvid bestämma det högsta arvode som får tas ut för vård som lämnas av läkare som är uppförd på förteckningen. Grunder för läkarvårdersättning m. m. har fastställts i läkarvårdstaxan (1974:699, ändrad senast 1980:935). För *offentlig läkarvård* betalar försäkringskassan till sjukvårdshuvudmannen läkarvårdersättning med 127 kr. för varje läkarbesök. Av patienten får tas ut en avgift på högst 25 kr. Beloppen inkluderar ersättning även för det första läkarbesök som sker med anledning av remiss samt för sådana röntgen- och laboratorieundersökningar m. m. som patienten blir remitterad till vid läkarbesöket. Meddelas vården vid läkares besök hos den sjuke kan en tilläggsavgift av 15 kr. tas ut av den försäkrade. Vid rådfrågning per telefon utgår endast patientavgift med 10 kr.

För läkarvård vid vissa sjukhus som inte drivs av staten, landstingskommun eller kommun utanför landstingskommun, men som har vårdavtal med offentlig sjukvårdshuvudman, utgår ersättning till huvudmannen enligt samma grunder.

I *annan läkarvård* får läkare för varje patientbesök tillgodoräkna sig arvode med högst de belopp som anges i läkarvårdstaxan. Läkaren får i patientavgift ta ut högst 30 kr., i vissa fall 35 och 40 kr. Patientavgiften inkluderar ersättning för remissbesök hos läkare inom offentlig vård samt för röntgen- och laboratorieundersökningar m. m. som patienten remitteras till.

Vid läkares besök hos den sjuke får tas ut en tilläggsavgift med 10 kr. För telefonrådförfrågning utgör patientavgiften högst 30 kr. Skillnaden mellan läkararvodet och patientavgiften betalas av försäkringskassan direkt till läkaren i form av läkarvårdsersättning.

Vid remiss från privatpraktiserande läkare för läkar-, röntgen- eller laboratorieundersökning i offentlig vård ersätter sjukförsäkringen vederbörande sjukvårdshuvudman med 147 kr. Vid remiss för röntgen- eller laboratorieundersökning hos privat röntgenmottagning eller laboratorium som har driftavtal med sjukvårdshuvudman utgår ersättning från sjukförsäkringen till huvudmannen med 147 kr. Motsvarande bestämmelser äger tillämpning när remiss utfärdas inom företagshälsovården.

3. Ersättning för sjukvårdande behandling m. m.

I 2 kap. 6 § AFL ges regeringen möjlighet föreskriva att ersättning skall utgå för försäkrads utgifter för annan vård eller behandling i anledning av sjukdom än läkarvård, tandvård och sjukhusvård liksom för resor i samband med sådan vård eller behandling. Närmare bestämmelser härom finns i förordningen (1976:1018, ändrad senast 1980:937) med taxa för sjukvårdande behandling m. m.

Enligt 2 § förordningen avses med *sjukvårdande behandling i offentlig vård* sådan sjukvårdande behandling som ombesörjs av staten, landstingskommun eller kommun som inte tillhör landstingskommun. Arvodet för sjukvårdande behandling i offentlig vård utgör 70 kr. för varje besök. Patienten erlägger högst 15 kr. i patientavgift och försäkringen betalar en behandlingsersättning av 55 kr. Motsvarande regler gäller rådgivning i födelsekontrollerande syfte eller rådgivning angående abort eller sterilisering. För sådan rådförfrågning utgår inte patientavgift och behandlingsersättningen utgör 55 kr. Arvode utgår dock inte för vård eller behandling eller rådgivning som ges i anslutning till besök för vilket utgår arvode enligt läkarvårdstaxan. För vård eller behandling som lämnas av privatpraktiserande vårdgivare som har avtal med sjukvårdshuvudman utgår ersättning på samma sätt som om vården hade lämnats av huvudmannen.

Med *annan sjukvårdande behandling* avses sådan sjukgymnastisk behandling som lämnas av privatpraktiserande sjukgymnast eller läkare som är uppförd på en av allmän försäkringskassa upprättad förteckning. Till försäkringen ansluten vårdgivare får tillgodoräkna sig arvode med högst det belopp som anges i taxan. Patientavgift får tas ut med högst 20 kr. När vården ges vid besök hos den sjuke får en tilläggsavgift tas ut med 10 kr. För telefonrådgivning utgår endast patientavgift med högst 10 kr. Försäkringskassan betalar skillnaden mellan arvode och patientavgift direkt till vårdgivaren genom behandlingsersättning.

4. Ersättning för preventivmedelsrådgivning m. m.

I lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m. m. (ändrad senast 1977:639) ges regler om ersättning från sjukförsäkringen för preventivmedelsrådgivning. Samma regler gäller vid rådföring angående abort eller sterilisering. Staten, landstingskommun eller kommun får ersättning för kostnader för rådgivning som lämnas den som är omfattad av sjukförsäkringen. Motsvarande ersättning utgår till organisation som med socialstyrelsens tillstånd bedriver sådan rådgivning. Ersättning utgår även till privatpraktiserande läkare enligt grunder som regeringen fastställer.

Ersättning utgår för varje rådgivningstillfälle med belopp som regeringen fastställer. Den omfattar även kostnaderna för preventivmedel som i samband med rådgivningen lämnas ut till den försäkrade. En förutsättning för ersättning är enligt lagen att rådgivning och i anslutning därtill utlämnade preventivmedel tillhandahålls den försäkrade kostnadsfritt. Ersättningsbestämmelser har meddelats i läkarvårdstaxan (1974:699) och förordningen (1976:1018) med taxa för sjukvårdande behandling m. m. För rådgivning meddelad av sjukvårdshuvudman utgår arvodet med samma belopp som för läkarundersökning eller för sjukvårdande behandling, dvs. f. n. 127 resp. 55 kr. För privatpraktiserande läkare utgår varierande arvoden beroende på de åtgärder som vidtagits.

5. Ersättning för vissa läkarutlåtanden

Har sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård utgivits för 90 dagar i följd, eller finns det i övrigt skälig anledning, skall försäkringskassa enligt 2 kap. 11 § och 3 kap. 13 § första stycket AFL i den utsträckning riks-försäkringsverket föreskriver undersöka om skäl föreligger att vidta åtgärd för att förkorta sjukdomstiden eller att förebygga eller häva nedsättning av den försäkrades arbetsförmåga.

När någon begär förtidspension på grund av nedsatt arbetsförmåga, handikappersättning eller vårdbidrag skall enligt 4 § kungörelsen (1962:394) med vissa bestämmelser rörande ansökan om pension enligt lagen om allmän försäkring, m. m. (ändrad senast 1975:480) läkarutlåtande bifogas ansökan där inte särskilda skäl föranleder annat.

Enligt 16 kap. AFL kan som villkor för rätt till förtidspension, handikappersättning eller vårdbidrag föreskrivas att den försäkrade skall undergå läkarundersökning.

Enligt förordningen (1975:1157) om ersättning för vissa läkarutlåtanden m. m. (ändrad senast 1979:854) utgör arvodet 127 kr. om läkarundersökning eller läkarutlåtande ombesörjts av staten, landstingskommun eller kommun som ej tillhör landstingskommun. Vid undersökning eller utlåtande enligt 16 kap. 1 § AFL får dessutom av den försäkrade tas ut en patientavgift med 20

kr. För läkarutlåtande som ombesörjs av annan än sjukvårdshuvudman utgår ersättning enligt föreskrifter som riksförsäkringsverket meddelar.

6. Ersättning för sjukhusvård

Ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudman utgår enligt 2 kap. 4 § AFL för sjukhusvård som försäkrad behöver på grund av sjukdom eller förlösning. Fr. o. m. år 1980 utgör denna ersättning 40 kr. per vård dag. I fråga om den som inte omfattas av sjukförsäkringens ersättningsregler i detta hänseende tar sjukvårdshuvudmännen i regel ut en avgift av patienten med motsvarande belopp.

För varje dag som försäkrad vistas på sjukhus görs enligt 3 kap. 4 § AFL avdrag med 30 kr. på den sjukpenning denne är berättigad till. Avdraget får dock utgöra högst en tredjedel av sjukpenningens belopp och den återstående sjukpenningen skall alltid uppgå till lägst 8 kr. per dag.

7. Ersättning för resor

De grundläggande bestämmelserna om ersättning vid resor finns i 2 kap. 5–6 §§ AFL. Närmare bestämmelser om resekostnadsersättning finnas i sjukreseförordningen (1975:964, ändrad senast 1980:1043). Försäkrad som har fått ersättningsberättigad läkarvård, tandvård, sjukhusvård, sjukvårdande behandling, rådgivning i födelsekontrollerande syfte eller sjukvård meddelad av disriktssköterska eller distriktsbarnmorska har rätt till ersättning för resekostnader i samband med vården eller behandlingen.

Ersättning för resekostnad vid läkarvård, sjukhusvård, sjukvårdande behandling och sjukvård meddelad av distriktssköterska eller distriktsbarnmorska lämnas med den kostnad som vid varje vårdtillfälle överstiger 30 kr. Vid resor i samband med tandvård och rådgivning i födelsekontrollerande syfte utgör karensbeloppet 38 kr.

Enligt förordningen (1975:963) om ersättning till sjukvårdshuvudman för handikaphjälpmedel och sjuktransporter (ändrad senast 1979:853) utgår ersättning till sjukvårdshuvudman för tillhandahållande av sjuktransporter med ambulans eller annat sjuktransportfordon. Ersättningen utgår med 23 kr. för varje invånare som var bosatt inom sjukvårdsområdet vid årets början. Ersättning får tas ut av den sjuke med högst 13 kr. för varje resa.

8. Ersättning för hjälpmedel till handikappade m. m.

Enligt 2 kap. 6 § AFL utgår ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen för hjälpmedel till handikappade enligt vad regeringen föreskriver. I förordningen (1975:963) om ersättning till sjukvårdshuvudman för handikaphjälpmedel och sjuktransporter (ändrad 1979:853) föreskrivs

att ersättning för tillhandahållande av hjälpmedel åt handikappade utgår med 62 kr. om året för varje invånare som vid årets början var bosatt inom sjukvårdsområdet. Sjukvårdshuvudmannen skall därvid tillhandahålla glasögon avgiftsfritt eller till nedsatt pris för barn och ungdomar under 19 år som är bosatta inom sjukvårdsområdet. Av hjälpmedelsersättningen avsätts 2:50 kr. per invånare och år för finansiering av verksamheten vid det av en för staten och landstingsförbundet gemensam stiftelse drivna handikappinstitutet.

SOCIALDEPARTEMENTET
LANDSTINGSFÖRBUNDET**Överenskommelse om vissa ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen under åren 1982–1983**

Efter överläggningar mellan representanter för socialdepartementet och sjukvårdshuvudmännen har överenskommelse träffats om följande åtgärder omfattande bl. a. ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen fr. o. m. den 1 januari 1982.

1. Ersättningen från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudman för offentlig öppen läkarvård höjs från 127 kr. till 143 kr. för varje besök som är föranlett av sjukdom. Patientavgift får tas ut med högst 30 kr. per läkarbesök under år 1982 och med högst 40 kr. per besök under år 1983. Vid läkarbesök hos den sjuke får tas ut en tilläggsavgift med högst 20 kr. Vid rådfrågning hos läkare per telefon får patientavgift tas ut med högst 15 kr.

De nämnda beloppen skall liksom f. n. inkludera remisser för röntgen- och laboratorieundersökningar.

Ersättning till sjukvårdshuvudman utgår med 147 kr. för läkarvård efter remiss från privatpraktiserande läkare som är ansluten till försäkringen eller från läkare vid företagshälsovårdsmottagning som registrerats hos allmän försäkringskassa. Ingen avgift tas ut av remitterad patient om denne betalat avgift vid föregående läkarbesök.

Ersättning till sjukvårdshuvudman enligt första stycket får utgå även för öppen läkarvård som ombesörjs av annan än sjukvårdshuvudmannen om läkarvården utförs enligt avtal med denne och med tillämpning av motsvarande bestämmelser som gäller för öppen läkarvård hos sjukvårdshuvudman.

I enlighet med förslag i betänkande (Ds S 1978:18) upphör vid utgången av år 1981 de särskilda reglerna för ersättning från sjukförsäkringen för kommunal läkarvård vid ålderdomshem m. m. Det förutsätts att sjukvårdshuvudmännen åtar sig att senast fr. o. m. år 1982 – inom ramen för tillgängliga resurser – tillgodose primärkommunernas behov av läkarvård eller sluta vårdavtal om denna läkarvård.

2. Vid remiss på grund av sjukdom från försäkringsansluten privatpraktiserande läkare eller från läkare vid företagshälsovårdsmottagning som registrerats hos allmän försäkringskassa till röntgenmottagning och laboratorium som drivs av sjukvårdshuvudman eller har driftavtal med sjukvårdshuvudman, utgår ersättning till huvudmannen med 147 kr. för varje remitterad patient. Ersättning utgår inte för laboratorieundersökningar som avses i 9 § första stycket läkarvårdstaxan (1974:699). Ingen avgift tas ut av remitterad patient om denne betalat avgift vid föregående läkarbesök. I

annat fall får patientavgift tas ut med högst 30 kr. under år 1982 och med högst 40 kr. under år 1983.

Ersättning från försäkringen till sjukvårdshuvudman som ombesörjt läkarundersökning och läkarutlåtande i samband med ansökan om pension eller handikappersättning enligt lagen om allmän försäkring utgår med 143 kr. för varje utlåtande. Patientavgift för utlåtandet jämte erforderlig undersökning får tas ut med högst 30 kr. under år 1982 och med högst 40 kr. under år 1983. För undersökning och utlåtande som föreskrivits av allmän försäkringskassa får ingen avgift tas ut av patienten.

3. Ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudman för sjukvårdande behandling i öppen vård utförd av annan anställd personal än läkare höjs från 55 kr. till 60 kr. för varje behandling som föranletts av sjukdom och ordinerats av läkare. Patientavgift får tas ut med högst 20 kr. per behandling (besök).

Behandling hos privatpraktiserande vårdgivare får räknas som behandling hos sjukvårdshuvudman om behandlingen utförts enligt avtal mellan vårdgivaren och huvudmannen och med tillämpning av motsvarande bestämmelser som gäller behandling hos sjukvårdshuvudman. Detsamma gäller för behandling som utförts av kommunalanställd personal i enlighet med avtal mellan kommunen och sjukvårdshuvudmannen.

Anm. Om flera sjukvårdande behandlingar ges vid samma tillfälle (besök) utgår endast ett ersättningsbelopp. Detsamma gäller om flera sjukvårdande behandlingar ges under samma dag (dygn) i den sjukets bostad. Behandlingsersättning utgår inte för behandling som ges i anslutning till ersättningsberättigat besök hos läkare.

4. Ersättning från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudman för preventivmedelsrådgivning m. m. enligt lagen 1974:525 utgår med 143 kr. för varje besök hos läkare och med 60 kr. för varje besök hos annan rådgivande personal än läkare. Särskild ersättning utgår inte för laboratorieundersökning av cytologiskt prov.

5. Ersättningen till sjukvårdshuvudman för ambulanstransporter (sjuktransportersättning) höjs från 23 kr. till 27 kr. per invånare och år. Sjukvårdshuvudmannen svarar för att erforderliga sjuktransportmöjligheter finns att tillgå inom resp. sjukvårdsområde för en avgift av högst 30 kr. för varje resa.

Avsikten är att organisatoriska m. fl. frågor som berör sjukreseområdet skall tas upp till behandling i särskild ordning när sjukreseutredningen har redovisat sitt betänkande.

6. Ersättning till sjukvårdshuvudman för tillhandahållande av hjälpmedel för handikappade (hjälpmedelsersättning) höjs från 62 kr. till 75 kr. per invånare och år. Sjukvårdshuvudmannen skall därvid tillhandahålla kostnadsfria eller prisnedsatta glasögon till barn och ungdom under 19 års ålder.

Vidare har förutsatts att sjukvårdshuvudmännen successivt bygger upp en samordnad tolktjänst för döva och dövblinda m. fl. och svarar för kostnaderna härför.

Anm. Särskild överenskommelse träffas mellan staten och landstingsförbundet om finansieringen av handikappinstitutets verksamhet under åren 1982 och 1983. Av hjälpmedelsersättningen skall ett belopp motsvarande 3 kr. per invånare och år tillföras en särskild fond för handikappinstitutets verksamhet m. m.

7. Ersättningen från sjukförsäkringen för sjukhusvård höjs från 40 kr. till 45 kr. per vård dag. Sjukpenningavdrag görs med 35 kr. per dag, dock med högst en tredjedel av sjukpenningens belopp.

För pensionärer för vilka inte utgår försäkringsersättning för sjukhusvård tas inte ut någon avgift för sjukhusvård under de första sex dagarna vid varje vårdtillfälle. För tid därefter får sjukvårdshuvudmannen ta ut en differentierad avgift. Avgifterna differentieras efter pensionärernas inkomster efter skatt. På motsvarande sätt som för ålderdomshemsavgifterna tillförsäkras patienten ett garantibelopp, som motsvarar minst 30 procent av folkpension inklusive pensionstillskott för ogift samt 20 procent av inkomster överstigande ovan nämnda folkpension. Är annan person beroende av patienten för sitt uppehälle skall skälig hänsyn tas härtill då avgiften fastställs. I förekommande fall skall hänsyn tas till boendekostnad om det är skäligt att bostaden behålls. Även i annat fall bör avgiften jämkas, om särskilda skäl föreligger.

8. Inför genomförandet av en ny hälso- och sjukvårdslagstiftning på grundval av utredningsbetänkandet SOU 1979:78 utgår en särskild ersättning till de offentliga sjukvårdshuvudmännen till förebyggande hälsovårdande insatser samt primärvård, inklusive långtidssjukvård. Ersättningen utgår med 24 kr. per invånare och år.

9. Den ekonomiska innebörden av överenskommelsen framgår av bilaga.

Vid överenskommelsen har förutsatts att sjukvårdshuvudmännen utan särskild ekonomisk ersättning tillämpar ett gemensamt skydd för patienterna mot höga sjukvårds- och läkemedelskostnader i enlighet med riksdagens beslut i anledning av proposition 1980/81:73.

Det har också förutsatts att sjukvårdshuvudmännen utan särskild ekonomisk ersättning administrerar förmedling av tandvårdspatienter inom landstingskommuner/kommuner där lokala avtal träffas angående behov och omfattning av sådan förmedling.

Vidare har förutsatts att socialstyrelsen kommer att utfärda rekommendation om allmän skyddsympning mot mässling, påssjuka och röda hund av barn vid 1 1/2 års ålder.

Slutligen har förutsatts att länsläkarorganisationen avvecklas samt att i anslutning härtill vissa nya uppgifter åläggs sjukvårdshuvudmännen fr. o. m. den 1 juli 1981.

De överenskomna ersättningarna från sjukförsäkringen skall gälla t. o. m. utgången av år 1983. Frågan om ersättningsreglerna för tiden därefter förutsätts bli föremål för nya överläggningar.

10. En arbetsgrupp skall tillsättas för att inför nästa överläggningsomgång – i den nya hälso- och sjukvårdslagstiftningens anda – pröva möjligheterna att i ökad omfattning föra samman och schablonisera ersättningarna från sjukförsäkringen till de offentliga sjukvårdshuvudmännen. Arbetsgruppen skall därvid även pröva möjligheterna att i detta ersättningssystem inrymma – helt eller delvis – nuvarande statsbidrag till den psykiatriska vården.

11. Överenskommelsen gäller under förutsättning att åtgärderna enligt punkterna 1–10 godkänns av regering och riksdag.

Anm. Författningsändringar som behövs för genomförande av de nya ersättningsreglerna kommer att utarbetas av socialdepartementet. Närmare tillämpningsanvisningar utarbetas av riks försäkringsverket efter samråd med landstingsförbundet.

Bilaga 2.1

Den ekonomiska innebörden av överenskommelsen för år 1982

Ändamål	Total- belopp	Tillskott för sjuk- vårdshuvud- männen	Kostnads- ökning för sjukförsäk- ringen
1. Läkarvård m. m. Sjukförsäkringens ersättning till sjukvårdshuvudmännen höjs från 127 kr. till 143 kr./besök Patientavgift tas ut med högst 30 kr./besök	2 820	342	261
2. Ersättning för röntgen- och labo- ratorieundersökningar m. m. efter remiss från privatpraktise- rande läkare utgår med 147 kr./ patient	103	-	-
3. Sjukvårdande behandlingar Sjukförsäkringens ersättning till sjukvårdshuvudmännen höjs från 55 kr. till 60 kr./besök Patientavgift tas ut med högst 20 kr./besök	720	70	55
4. Preventivmedelsrådgivning m. m. Ersättning för rådgivning höjs från 127 kr. till 143 kr./besök hos läkare och från 55 kr. till 60 kr./besök hos annan rådgivan- de personal	37	4	4
5. Ambulanstransporter Sjuktransportersättning höjs från 23 kr. till 27 kr./invånare	224	33	33
6. Handikaphjälpmedel Hjälpmedelsersättningen höjs från 62 kr. till 75 kr./invånare. Av detta belopp skall 3 kr./invå- nare användas för drift av Han- dikappinstitutet	623	108	108
7. Sjukhusvård Sjukförsäkringens ersättning till sjukvårdshuvudmännen höjs från 40 kr. till 45 kr./vårddag Avgiftsreglerna ändras för pen- sionärer som erhållit avgiftsfri sjukhusvård under 365 dagar	1 685	395	98
8. Som bidrag till förebyggande hälsovård och primärvård inkl. långtidssjukvård införs en ny ersättning från sjukförsäringen med 24 kr./invånare	200	30	30
Summa milj. kr. år 1982	6 412	982	589
För år 1983 blir motsvarande belopp vid en patientavgift av 40 kr./besök (punkt 1)	6 575	1 145	589

REGERINGEN
SOCIALDEPARTEMENTET**Överenskommelse om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983,
m. m.**

Statens förhandlingsnämnd (SFN) underställer regeringen den i bilagda protokoll intagna överenskommelsen om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m. Överenskommelsen har träffats med företrädare för landstingsförbundet. Den gäller under förbehåll, att den godkänns av regeringen samt av samtliga landstingskommuner och berörda kommuner.

SFN har förhandlat på grundval av Kungl. Maj:ts uppdrag till SFN den 28 oktober 1966 och den 24 februari 1967 att föra de ytterligare förhandlingar som erfordras med anledning av de mellan staten och landstingskommunerna samt städerna Stockholm, Göteborg och Malmö slutna avtalen om landstingens och storstädernas övertagande av mentalsjukvården.

Med skrivelse den 10 december 1980 har riksrevisionsverket (RRV) till SFN överlämnat en rapport över en av RRV genomförd förvaltningsrevision av den statliga bidragsgivningen till psykiatrisk vård. I skrivelsen uttalar RRV, att SFN bör ta initiativ till överläggningar om formerna för statens ekonomiska engagemang i den psykiatriska vården med utgångspunkt i bl. a. RRV:s rapport.

De nu förda förhandlingarna har resulterat i en överenskommelse om statliga bidrag till sjukvårdshuvudmännen under åren 1980–1983 för den från staten övertagna psykiatriska vården. För år 1980 fastställs statens driftbidrag till den psykiatriska vården till 2 651 942 800 kronor, innebärande att parterna låter bero vid de belopp som under året utbetalats a conto. För år 1981 skall driftbidraget utgå med 3 310 000 000 kronor.

Från och med år 1982 skall staten utge dels ett allmänt bidrag, dels ett särskilt bidrag för den psykiatriska vården. Dessa bidrag ersätter samtliga bidrag enligt gällande avtal utom ersättningar för de pensionsåtaganden staten gjort. Det allmänna bidraget skall utgå med 3 720 000 000 kronor för år 1982 och utgör ersättning för driftkostnader, avskrivningsersättningar – som under år 1980 uppgick till 180 miljoner kronor – samt markersättningar. För år 1983 har det allmänna bidraget fastställts till 3 900 000 000 kronor.

Enligt en mellan parterna denna dag träffad överenskommelse skall sjukvårdshuvudmännen kompensera staten för övertagandet av driftkostnaderna för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. med 775 miljoner kronor under år 1981. Samma belopp skall erläggas till staten under år 1982. Frågan om kompensation för driftkostnaderna för skyddade verkstäder m. m. är då slutligt löst och från och med år 1983 skall ytterligare kompensation ej komma staten till del.

Det särskilda bidraget, som skall utgå till och med år 1991, innebär att staten på tio år avlöser byggnads- och utrustningsbidragen enligt gällande

mentalsjukvårdsavtal. I prisläget fjärde kvartalet 1980 uppgick ej utnyttjade bidrag till runt tal 1,8 miljarder kronor, bidrag till sådana byggnadsobjekt för vilka bidrag börjat att rekvireras ej medräknade. På sätt framgår av överenskommelsen (punkt 3) skall från och med år 1981 endast där angivna byggnadsobjekt vara bidragsberättigande enligt gällande bestämmelser; vissa dock först efter särskild prövning av SFN. Det belopp som skall avlösas uppgår därför till ca 1,2 miljarder kronor. Det särskilda bidraget utgår med 126 000 000 kronor för år 1982 och med 132 000 000 kronor för år 1983. Beloppen för kommande år kan komma att påverkas av utfallet per den 31 december 1982 av den särskilda prövning som parterna skall företa.

Sedan pågående markförhandlingar mellan SFN och enskilda sjukvårdshuvudmän slutförts, skall ersättningar för markförvärv ej utgå. Detta påverkar icke det särskilda bidraget.

De överenskomna höjningarna av bidragen liksom den ändrade konstruktionen av byggnadsbidragen m. m. bör möjliggöra en önskvärd utveckling av den psykiatriska vården.

Parterna är ense om att omedelbart påbörja en gemensam utredning i syfte att klargöra förutsättningarna att från och med den 1 januari 1984 ersätta bidragen till den psykiatriska vården och ersättningen från sjukförsäkrings-systemet med ett generellt bidrag. Tiden synes nu vara mogen att fullfölja den gamla tanken på ett allmänt sjukvårdsbidrag.

Det är också mot denna bakgrund som parterna kommit överens om en avtalsperiod, som ansluter till en uppgörelse med sjukvårdshuvudmännen om ersättning från sjukförsäkringen. Mellan staten och sjukvårdshuvudmännen skall träffas nya avtal som ersätter mentalsjukvårdsavtalen.

Överenskommelsen reglerar vidare kostnaderna för vård vid rättspsykiatrisk klinik av den som genom lagakraftvunnen dom överlämnas till sluten psykiatrisk vård.

Regeringen uppdrog den 20 oktober 1977 åt SFN att uppta förhandlingar med berörda kommuner om ett slopande av tjänstbrevsrätten för sjukvårdsinrättningar som innehar sådan rätt. Parterna har nu överenskommit att tjänstbrevsrätten för landstingskommunala och kommunala sjukvårdsinrättningar skall upphöra den 1 januari 1982 utan särskild ersättning till sjukvårdshuvudmännen.

Överenskommelsen förutsätter – utöver inledningsvis nämnda godkännanden – att den i det föregående refererade överenskommelsen mellan parterna om kompensation till staten för övertagandet av driftkostnaderna för skyddade verkstäder m. m. blir gällande.

Rörande detaljerna i förevarande överenskommelse hänvisar SFN till densamma.

Hemställan

SFN hemställer att regeringen för sin del godkänner överenskommelsen. Sedan vederbörande landstingskommuner och kommuner godkänt överens-

kommelsen och besluten vunnit laga kraft, kommer SFN att anmäla detta till socialdepartementet.

Beslut i detta ärende har fattats av ledamöterna Englund, ordförande, Söderqvist, vice ordförande, och Grufberg. Dessutom har i ärendets slutliga handläggning deltagit byråchefen Tengwall, föredragande, avdelningsdirektören Sjöström och byrådirektören Berglind.

Svante Englund

Jan Tengwall

Protokoll, fört vid förhandlingar den 23 mars 1981 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för landstingsförbundet om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m.

Närvarande: Statens förhandlingsnämnd Överdirektören Svante Englund, Expeditionschefen Bengt Söderqvist, Departementsrådet Lennart Grufberg, Byrådirektören Eva Berglind, Avdelningsdirektören Folke Sjöström, Byråchefen Jan Tengwall. Landstingsförbundet Landstingsrådet Kurt Ward, Riksdagsledamoten Börje Hörnlund, Landstingsrådet Rune Hedlund, Riksdagsledamoten Karl Leuchovius, Landstingsrådet Nils Hallerby, Landstingsrådet Olov Lekberg, Förbundsdirektören Rune Carlsson, Avdelningschefen Walter Slunge, 1:e sekreteraren Anders Hedberg.

Vid förhandlingar denna dag om bidrag enligt mentalsjukvårdsavtalen till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m. enas parterna om följande.

1. Staten skall till sjukvårdshuvudmännen utgiva bidrag för den psykiatriska vårdens driftkostnader med 2 651 942 800 kronor för år 1980, dvs. med de belopp som under år 1980 utbetalats a conto, och med 3 310 000 000 kronor för år 1981.

2. Från och med år 1982 skall staten utgiva ett allmänt bidrag och ett särskilt bidrag för den psykiatriska vården. Det allmänna bidraget utgör 3 720 000 000 kronor och det särskilda bidraget 126 000 000 kronor för år 1982.

För år 1983 utgår det allmänna bidraget med 3 900 000 000 kronor och det särskilda bidraget med 132 000 000 kronor.

Om löner och priser stiger med mer än fem procent under år 1982, skall förhandlingar upptas om konsekvenserna härav för bidragen för åren 1982 och 1983.

Stiger löner och priser med mer än fem procent under år 1983, skall förhandlingar upptas om konsekvenserna härav för bidragen.

3. Det allmänna och det särskilda bidraget enligt punkt 2 ersätter samtliga bidrag enligt gällande mentalsjukvårdsavtal utom statens pensionsåtaganden.

Det särskilda bidraget utgår till och med år 1991 i stället för byggnads- och utrustningsbidragen enligt gällande mentalsjukvårdsavtal. Endast följande byggnadsobjekt inom den psykiatriska vården skall därför från och med år 1981 vara bidragsberättigande enligt gällande bestämmelser, nämligen

a) de för vilka sjukvårdshuvudman börjat rekvirera redan beviljat statsbidrag,

b) de som uppförts på socialstyrelsens förteckning över "igångsättning av byggnadsföretag inom sjukvården" 1980 eller tidigare, kategori P och därvid av socialstyrelsen betecknats som A eller B,

c) de som anges i avtal träffat före den 23 mars 1981 mellan sjukvårdshuvudmannen och statens förhandlingsnämnd, samt

d) – efter särskild prövning av förhandlingsnämnden – de byggnadsobjekt som anges i den till detta protokoll fogade bilagan A. Parterna är ense om att per den 31 december 1982 granska utfallet av denna särskilda prövning.

Sedan pågående förhandlingar om ersättning för markförvärv slutförts, är staten icke skyldig utgiva sådan ersättning.

4. 1981 års driftbidrag liksom de allmänna bidragen för åren 1982 och 1983 utbetalas med fördelning enligt den till detta protokoll fogade bilagan B, såvida icke mellan några sjukvårdshuvudmän träffats eller kommer att träffas överenskommelse om annan fördelning.

Det särskilda bidraget fördelas enligt den till detta protokoll fogade bilagan C, såvida ej överenskommelse om annan fördelning träffas mellan några sjukvårdshuvudmän.

5. Parterna skall omedelbart påbörja en gemensam utredning i syfte att klargöra förutsättningarna att från och med den 1 januari 1984 ersätta bidragen till den psykiatriska vården och ersättningen från sjukförsäkrings-systemet med ett generellt bidrag. Mellan staten och sjukvårdshuvudmännen skall träffas nya avtal, som ersätter gällande mentalsjukvårdsavtal.

6. Intill dess 1984 års bidrag till den psykiatriska vården bestämts, skall bidragen utgå a conto med 3 900 000 000 kronor respektive 132 000 000 kronor med fördelning mellan huvudmännen enligt bilagorna B och C.

7. Enligt 12 § lagen om beredande av sluten psykiatrisk vård i vissa fall (1966:293) ankommer det på socialstyrelsen att föranstalta om att den som genom lagakraftvunnen dom överlämnats till sluten psykiatrisk vård utan dröjsmål intas på sjukhus för sådan vård.

Parterna är ense om att det åligger respektive sjukvårdshuvudman att svara för vårdkostnaderna, sedan domen vunnit laga kraft och socialstyrelsen beslutat om sjukhusplacering. Ersättning för vårdkostnader då vederbörande kvarliggert på rättspsykiatrisk klinik utgår till och med den 31 december 1983 med 800 kronor per vård dag.

8. Tjänstebrevsrätten för landstingskommunala och kommunala sjukvårdsinrättningar upphör från och med den 1 januari 1982. Särskild ersättning till sjukvårdshuvudmännen med anledning härav skall ej utgå.

9. Punkterna 1–8 ovan gäller under förutsättning dels att denna dag mellan parterna träffad överenskommelse om compensation till staten för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. blir gällande,

dels att nämnda punkter godkänns av regeringen samt av samtliga landstingskommuner och berörda kommuner.

Detta protokoll är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 23 mars 1981

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

Svante Englund

Jan Tengwall

För Landstingsförbundet

Olov Lekberg

Walter Slunge

Bilaga A
till överenskommelse
den 23 mars 1981

**Ärenden om byggnadsbidrag som skall tas upp till särskild prövning enligt
punkt 3 i förhandlingsprotokollet den 23 mars 1981**

Sjukvårdshuvudman	Byggnadsobjekt
E läns landsting	Ersättningsplatser för Västra Ny sjukhus Psykogeriatriska vård- platser, m. m.
K läns landsting	Psykiatrisk enhet i Ronneby
L läns landsting	Hemhults vårdhem m. m.
M läns landsting	Annetorpshemmet Georgshills vårdhem Öppen psykiatrisk vård i Svalöv och Vellinge, m. m.
P läns landsting	Behandlingshem i Vänersborg
T läns landsting	Västra Marks sjukhus
U läns landsting	Sofielunds vårdhem Öppen psykiatrisk vård
AC läns landsting	Brattby vårdhem m. m.
I kommun	S:t Olofs sjukhus

Bilaga B

Fördelning av 1980, 1981, 1982 och 1983 års driftbidrag för psykiatrisk vård

De i förhandlingsprotokoll den 23 mars 1981 under punkt 1 samt punkt 2 angivna beloppen fördelas mellan huvudmännen enligt nedan.

Landsting/ kommun	Procentuell an- del av driftbidrag 1980-1983	Driftbidrag 1980 (1 000-tal kr)	Driftbidrag 1981 (1 000-tal kr)	Driftbidrag 1982 (1 000-tal kr)	Driftbidrag 1983 (1 000-tal kr)
AB	18,2275	483 382,5	603 330,2	678 063,0	710 872,5
C	2,5165	66 736,8	83 296,1	93 613,8	98 143,5
D	2,7680	73 406,0	91 620,8	102 969,6	107 952,0
E	4,3444	115 211,5	143 799,6	161 611,7	169 431,6
F	3,6300	96 264,9	120 153,0	135 036,0	141 570,0
G	2,7827	73 795,3	92 107,4	103 516,5	108 525,3
H	3,1393	83 252,6	103 910,8	116 782,0	122 432,7
K	2,6130	69 294,7	86 490,3	97 203,6	101 907,0
L	3,0828	81 754,5	102 040,7	114 680,2	120 229,2
M	5,4637	144 893,9	180 848,5	203 249,7	213 084,3
N	2,2011	58 371,5	72 856,4	81 880,9	85 842,9
O	3,2051	84 997,3	106 088,8	119 229,7	124 998,9
P	4,7805	126 775,9	158 234,5	177 834,6	186 439,5
R	2,9839	79 131,0	98 767,1	111 001,1	116 372,1
S	3,6540	96 902,1	120 947,4	135 928,8	142 506,0
T	3,2591	86 429,8	107 876,2	121 238,5	127 104,9
U	2,7067	71 779,5	89 591,8	100 689,2	105 561,3
W	4,1711	110 614,6	138 063,4	155 164,9	162 672,9
X	3,4057	90 317,6	112 728,7	126 692,0	132 822,3
Y	3,5245	93 467,9	116 661,0	131 111,4	137 455,5
Z	1,9637	52 077,3	64 998,5	73 049,6	76 584,3
AC	2,8523	75 641,5	94 411,1	106 105,6	111 239,7
BD	3,4222	90 754,4	113 274,8	127 305,8	133 465,8
I	0,8245	21 865,7	27 291,0	30 671,4	32 155,5
MM	3,0301	80 356,7	100 296,3	112 719,7	118 173,9
OG	5,4476	144 467,3	180 315,6	202 650,7	212 456,4
Summa	100,000	2 651 942,8	3 310 000,0	3 720 000,0	3 900 000,0

Bilaga C

Fördelning av 1982 och 1983 års särskilda bidrag för psykiatrisk vård

De i förhandlingsprotokoll den 23 mars 1981 punkt 2 (särskilt bidrag) angivna beloppen skall fördelas mellan huvudmännen enligt nedan. Fördelningen grundas på andelen kvarstående byggnads- och utrustningsmedel per 31 december 1980 efter justering med reserverade medel som fortsättningsvis utgår enligt gällande bestämmelser.

Landsting/ kommun	Procentuell andel av särskilda bidraget	1982 års särskilda bidrag (1 000-tal kr.)	1983 års särskilda bidrag (1 000-tal kr.)
AB	16,4	20 664,0	21 648,0
C	2,5	3 150,0	3 300,0
D	0,4	504,0	528,0
E	3,6	4 536,0	4 752,0
F	4,8	6 048,0	6 336,0
G	-	-	-
H	3,2	4 032,0	4 224,0
K	3,5	4 410,0	4 620,0
L	0,7	882,0	924,0
M	6,5	8 190,0	8 580,0
N	3,3	4 158,0	4 356,0
O	2,0	2 520,0	2 640,0
P	6,0	7 560,0	7 920,0
R	1,2	1 512,0	1 584,0
S	7,7	9 702,0	10 164,0
T	0,3	378,0	396,0
U	0,4	504,0	528,0
W	8,5	10 710,0	11 220,0
X	5,4	6 804,0	7 128,0
Y	10,4	13 104,0	13 728,0
Z	2,2	2 772,0	2 904,0
AC	6,6	8 316,0	8 712,0
BD	2,5	3 150,0	3 300,0
I	1,0	1 260,0	1 320,0
MM	0,9	1 134,0	1 188,0
OG	-	-	-
Summa	100,0	126 000,0	132 000,0

REGERINGEN
BUDGETDEPARTEMENTET**Överenskommelse om kompensation för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.**

Statens förhandlingsnämnd (SFN) träffade den 11 oktober 1979 överenskommelse om kompensation till staten för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. och underställde regeringen denna överenskommelse den 24 oktober 1979.

SFN har med anledning av protokollsanteckning 1 till 2 § förhandlingsprotokollet den 11 oktober 1979 träffat överenskommelse med företrädare för landstingsförbundet om kompensation för åren 1981 och 1982. Överenskommelsen har träffats med förbehåll för godkännande av regeringen, landstingskommunerna och berörda kommuner. Överenskommelsen förutsätter också att denna dag mellan parterna träffad överenskommelse om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983 m. m. blir gällande.

Överenskommelsen innebär att landstingskommunerna samt Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner skall erlagga kompensation till staten för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. med 775 000 000 kronor för vardera året 1981 och 1982. Efter denna tid skall sådan kompensation ej utgå. Frågan är därmed slutligt reglerad.

SFN hemställer att regeringen godkänner den överlämnade överenskommelsen. Sedan landstingskommunerna och berörda kommuner godkänt överenskommelsen, kommer SFN att anmäla detta till budgetdepartementet.

Beslut i detta ärende har fattats av ledamöterna Englund, ordförande, Söderqvist, vice ordförande och Grufberg. Dessutom har i ärendets slutliga handläggning deltagit byrådirektören Pettersson, föredragande.

Svante Englund

Birgitta Pettersson

Protokoll, fört vid förhandlingar den 23 mars 1981 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för landstingsförbundet om kompensation till staten för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.

Närvarande: Statens förhandlingsnämnd Överdirektören Svante Englund, Expeditionschefen Bengt Söderqvist, Departementsrådet Lennart Grufberg, Byrådirektören Birgitta Pettersson. Landstingsförbundet Landstingsrådet Kurt Ward, Riksdagsledamoten Börje Hörnlund, Landstingsrådet Rune Hedlund, Riksdagsledamoten Karl Leuchovius, Landstingsrådet Nils Hallerby, Landstingsrådet Olov Lekberg, Förbundsdirektören Rune Carlsson, Avdelningschefen Walter Slunge, 1:e sekreteraren Anders Hedberg.

Parterna har vid förhandlingar denna dag enats om följande med anledning av protokollsanteckning 1 till 2 § förhandlingsprotokollet den 11 oktober 1979 om kompensation för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.

1. Landstingskommunerna samt Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner skall som slutlig reglering erlægga kompensation till staten för övertagandet av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. med 775 000 000 kronor för vardera året 1981 och 1982. För tid därefter skall sådan kompensation ej utgå.

2. Kompensation till staten erlägges enligt den till detta protokoll fogade bilagan A. Beloppen skall erläggas senast den 30 juni 1981 respektive den 30 juni 1982.

3. Denna överenskommelse gäller under förutsättning
dels att denna dag mellan parterna träffad överenskommelse om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m. blir gällande,
dels att den nu träffade överenskommelsen godkännes av regeringen samt av vederbörande landstingskommun samt Gotlands, Malmö och Göteborgs kommuner.

Detta protokoll är upprättat i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 23 mars 1981

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

Svante Englund
Birgitta Pettersson

För Landstingsförbundet

Kurt Ward
Walter Slunge

Bilaga A
till förhandlingsproto-
koll den 23 mars 1981

Fördelning av kompensation till staten för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.

De under punkt 1 i förhandlingsprotokoll den 23 mars 1981 angivna beloppen skall fördelas mellan huvudmännen efter vederbörande huvudmans andel av det totala skatteunderlaget för riket enligt 1980 års respektive 1981 års taxering. Tillskott av skatteunderlag för skattebortfallsbidrag och skatteutjämningsbidrag skall därvid inkluderas.

Fördelning av kompensationen mellan huvudmännen för år 1982 fastställs snarast efter det att det definitiva skatteunderlaget enligt 1981 års taxering beräknats.

Landsting/kommun	Kompensation att erlagga till staten år 1981 (1 000-tal kr.)
Stockholms	164 300
Uppsala	20 150
Södermanlands	21 700
Östergötlands	34 100
Jönköpings	26 350
Kronobergs	15 500
Kalmar	21 700
Blekinge	13 175
Kristianstads	24 800
Malmöhus	42 625
Hallands	19 375
Göteborgs och Bohus	23 250
Älvsborgs	36 425
Skaraborgs	23 250
Värmlands	26 350
Örebro	24 025
Västmanlands	21 700
Kopparbergs	26 350
Gävleborgs	27 125
Västernorrlands	26 350
Jämtlands	14 725
Västerbottens	24 800
Norrbottens	29 450
Gotlands	5 425
Malmö	21 700
Göteborgs	40 300
Summa	775 000

*Bilaga 5***Överenskommelse om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling**

Statens förhandlingsnämnd (SFN) underställer regeringen för prövning protokoll fört vid förhandlingar med landstingsförbundet om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling.

Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och av landstingsförbundets styrelse.

Regeringen uppdrog den 6 november 1980 åt SFN att föra förhandlingar med berörda sjukvårdshuvudmän om samverkan inom det miljömedicinska området och om överförande av personal inom länsläkarorganisationen samt därmed sammanhängande frågor.

Den nu träffade överenskommelsen innebär att landstingsförbundet rekommenderar sjukvårdshuvudmännen att fr. o. m. den 1 juli 1981 genom miljömedicinska enheter eller på annat sätt dels tillgodose länsstyrelsernas behov av medicinsk expertis dels samverka med statliga organ om hälso- och miljömässiga och andra därmed sammanhängande medicinska frågor. Landstingsförbundet rekommenderar dessutom sjukvårdshuvudmännen att erbjuda länsläkare, biträdande länsläkare och länssjuksköterskor anställning fr. o. m. den 1 juli 1981 hos sjukvårdshuvudmannen.

Staten skall efter rekvisition ersätta respektive sjukvårdshuvudman för medicinsk expertis som staten utnyttjat.

Hemställan

SFN hemställer att regeringen godkänner den överlämnade överenskommelsen. Sedan landstingsförbundets styrelse godkänt överenskommelsen kommer SFN att anmäla detta till socialdepartementet.

Beslut i detta ärende har fattats av ledamöterna Englund, ordförande, Söderqvist, vice ordförande, och Grufberg. Dessutom har i ärendets slutliga handläggning deltagit experten, departementssekreteraren i socialdepartementet Wittorp och byrådirektören Birgitta Pettersson, föredragande.

Svante Englund

Birgitta Pettersson

Protokoll, fört vid förhandlingar den 23 mars 1981 mellan statens förhandlingsnämnd samt företrädare för landstingsförbundet om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling

Närvarande: Statens förhandlingsnämnd Överdirektören Svante Englund, Expeditionschefen Bengt Söderqvist, Departementsrådet Lennart Grufberg, Departementssekreteraren Birgitta Wittorp, Byrådirektören Birgitta Pettersson. Landstingsförbundet Landstingsrådet Kurt Ward, Riksdagsledamoten Börje Hörnlund, Landstingsrådet Rune Hedlund, Riksdagsledamoten Karl Leuchovius, Landstingsrådet Nils Hallerby, Landstingsrådet Olov Lekberg, Förbundsdirektören Rune Carlsson, Avdelningschefen Walter Slunge, 1:e sekreteraren Anders Hedberg.

Riksdagen har i anledning av prop. 1979/80:6 (SoU 1979/80:45, rskr 1979/80:386) bl. a. beslutat att länsläkarorganisationen skall avvecklas den 1 juli 1981. Parterna konstaterar att sjukvårdshuvudmännen fr. o. m. den 1 juli 1981 genom författningsändringar åläggs uppgifter inom bl. a. smittskyddsområdet som tidigare åvilat länsläkarorganisationen.

1 §

Landstingsförbundet rekommenderar sjukvårdshuvudmännen att fr. o. m. den 1 juli 1981 genom miljömedicinska enheter eller på annat sätt dels tillgodose länsstyrelsernas behov av medicinsk expertis dels samverka med statliga organ om hälso- och miljömässiga och andra därmed sammanhängande medicinska frågor.

Förutsättningarna för och omfattningen av sjukvårdshuvudmannens åtaganden regleras genom avtal mellan respektive sjukvårdshuvudman och länsstyrelsen.

2 §

Landstingsförbundet rekommenderar sjukvårdshuvudmännen att erbjuda länsläkare, biträdande länsläkare och länsjuksköterskor anställning fr. o. m. den 1 juli 1981 hos sjukvårdshuvudmannen.

Parterna är ense om att senast den 1 januari 1983 reglera frågan om de ekonomiska konsekvenserna av statens pensionsåtaganden för de anställda som till följd av denna överenskommelse övergått till anställning hos sjukvårdshuvudman.

3 §

Staten betalar efter rekvisition ersättning till respektive sjukvårdshuvudman för medicinsk expertis som staten utnyttjat. Ersättningen utgår med belopp motsvarande summan av följande angivna kostnader, nämligen

a) sjukvårdshuvudmannens kostnad för läkares lön eller arvode inklusive semestertillägg, övertidstillägg, vikariatstillägg, m. m.,

b) sjukvårdshuvudmannens lagstadgade och avtalsenliga kostnader för sociala avgifter m. m. beräknade i enlighet med av landstingsförbundet vid varje tillfälle rekommenderat procentpåslag på lönekostnader,

c) sjukvårdshuvudmannens kostnad för administration m. m. beräknad som åtta procent av lönekostnaden.

4 §

Denna överenskommelse gäller fr. o. m. den 1 juli 1981 tills vidare med uppsägningstid av två år per den 30 juni.

5 §

Överenskommelsen gäller under förbehåll att den godkänns av regeringen och landstingsförbundets styrelse.

Denna överenskommelse är upprättad i två exemplar, av vilka parterna tagit var sitt.

Stockholm den 23 mars 1981

För svenska staten
Statens förhandlingsnämnd

Svante Englund
Birgitta Pettersson

För Landstingsförbundet

Kurt Ward
Walter Slunge

Innehåll	Sid.
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Lagförslag	3
Utdrag av protokoll vid regeringssammanträde 1981-03-26	5
1 Sjukförsäkringens ersättningar till sjukvårdshuvudmännen	5
1.1 Inledning	5
1.2 Bidrag till förebyggande hälsovård och primärvård inberäknat långtidssjukvård	6
1.3 Ersättning för offentlig öppen vård	8
1.4 Ersättning för preventivmedelsrådgivning m. m.	9
1.5 Ersättning för vissa läkarutlåtanden	10
1.6 Ersättning för sjukhusvård	10
1.7 Ersättning för resekostnader	11
1.8 Ersättning för hjälpmedel till handikappade	11
1.9 Kostnader och finansiering	12
1.10 Övriga frågor	13
1.11 Hemställan	14
2 Bidrag till driften av kliniker för psykiskt sjuka m. m.	14
3 Övriga frågor	16
3.1 Kompensation till staten för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m. .	16
3.2 Överenskommelse om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling	17
3.3 Hemställan	18
4 Beslut	18
<i>Bilaga 1.</i> Gällande bestämmelser för sjukförsäkringens ersättningar till sjukvårdshuvudmännen	19
<i>Bilaga 2.</i> Överenskommelse om vissa ersättningar från sjukförsäkringen till sjukvårdshuvudmännen under åren 1982–1983.	24
<i>Bilaga 3.</i> Överenskommelse om bidrag till den psykiatriska vården för åren 1980–1983, m. m.	29
<i>Bilaga 4.</i> Överenskommelse om kompensation för övertagande av driftkostnader för skyddade verkstäder, arbetsvårdsinstitut m. m.	38
<i>Bilaga 5.</i> Överenskommelse om frågor i samband med länsläkarorganisationens avveckling	41